# 5 V restauraci a v kavárně

V Itálii bývají restaurace v turistických oblastech otevřené celý den, zatímco mimo turistická centra obvykle otevírají až po poledni, otevřeno mají do odpoledne, pak bývá restaurace zavřená a otevírá zase až večer. Nebývá zvykem, že byste si dali jen část menu, například jenom první chod. Proto Italové do klasických restaurací chodívají hlavně tehdy, když něco slaví. Jinak chodí buď do hospůdek (la trattoria), nebo do pizzerií. Fast foodů existuje v Itálii relativně málo, Italové jsou vyznavači tzv. slow foodu. V Itálii nenajdete mnoho restaurací s jiným než italským jídlem, protože Italové jsou přesvědčení o tom, že jejich kuchyně je ta nejlepší ze všech!

## Slovníček důležitých pojmů 18

| | | |
|---|---|---|
| l'antipasto | l'antypásto | předkrm |
| il primo | il prýmo | první chod |
| il secondo | il sekóndo | druhý (hlavní) chod |
| il dolce | il dolče | dezert |
| il coperto | il kopérto | kuvér |
| il quarto di vino | il kuarto di víno | čtvrt litru vína |
| la tovaglia | la toválja | ubrus |
| il tovagliolo | il tovaljólo | ubrousek |
| il cameriere | il cameryjére | číšník |
| il conto | il kónto | účet |
| il resto | il résto | zůstatek |
| il menù | il menů | menu, jídelní lístek |
| l'uovo | l'uóvo | vajíčko |
| il basilico | il bazíliko | bazalka |
| il pomodoro | il pomodóro | rajče |
| il piatto | il pjatto | talíř; pokrm |
| il piatto del giorno | il pjatto del džórno | denní nabídka (v restauraci) |

## Pojďte si hrát!

Škrtněte, co do daného pokrmu nepatří:

**1) Spaghetti alla carbonara:**

**a)** olio **b)** spaghetti **c)** uovo **d)** pane

**2) Pizza Margherita:**

**a)** basilico **b)** pomodori **c)** pesto **d)** mozzarella

**3) Ragù alla bolognese:**

**a)** pesce **b)** formaggio **c)** olio **d)** carne

## Italové v kavárně

Italové chodí do kavárny (il bar) ráno na snídani, což je obvykle káva a něco sladkého. Existují různé typy kávy: l'espresso, il cappuccino, il caffè macchiato, il caffè corretto, il marocchino, la granita al caffè.

Espresso se připravuje v kávovaru z jemně namleté kávy a vody. Káva se namele v kávomlýnku, dávka (zpravidla 7 gramů) se vloží do páky, pak do kávovaru, který přes ni pod tlakem tlačí (presuje) vodu. Pravé italské espresso vytéká 25 sekundy a obsahuje 25 ml vody. U nás se většinou pije větší espresso, které je připravené také ze 7 g kávy, ale obsahuje více vody.

Cappuccino se skládá z 1/3 espressa, 1/3 mléka a 1/3 mléčné pěny. Aby bylo cappuccino opravdu dobré, je nutné, aby pěna byla kvalitní a neobsahovala žádné bublinky vzduchu.

Caffè macchiato vznikne tak, že se do espressa přidá nepatrné množství mléka.

Caffè corretto je espresso, do kterého se přidá grappa nebo koňak.

Marocchino je espresso s mlékem posypané kakaem.

Granita al caffè je ledová kávová tříšť (espresso se nechá zmrznout a mechanicky se rozdrtí).

## Pár užitečných rad:

- ✓ Číšníka nebo servírku vždy oslovujte cameriere nebo cameriera.
- ✓ Pokud si objednáváte víno, upřesněte vždy, má-li být suché (secco) nebo sladké (dolce).
- ✓ Ať už si objednáte cokoli, vždy dostanete ošatku s chlebem (platíte v rámci „il coperto“).
- ✓ Až požádáte o účet, počkejte, až vám ho přinesou a teprve potom můžete, ale nemusíte, nechat spropitné, které necháte na talířku / v složkách s účtem.
- ✓ Při jídle si povídejte, je to příležitost k rozhovoru a diskusi.

## La pizza

Pro Italy je pizza sobotním večerním rituálem. Pizza musí být tenká a křupavá a co nejjednodušší. Nesmí být nedopečená, tlustá a přeplácaná. Pizza se doma nepřipravuje, protože málokdo má doma pec na dřevěné uhlí. Na pizzu se chodí v sobotu večer, obvykle až kolem desáté. Pizza je sociální produkt a jí se ve společnosti přátel. Když vám pizzu přinesou, nakrájíte si ji na několik kousků a ty pak jíte rukou. K pizze se obvykle pije pivo. Nejlepší pizzu mají v Neapoli, kde vznikla.

## Pro ty nejlepší!

Seřaďte věty do správného pořadí:

1) Cameriere, per favore!
2) E io il piatto del giorno.
3) Io prendo un piatto di spaghetti alla carbonara e poi una bistecca.
4) Il conto, per favore.
5) E da bere?
6) Sì, è stato molto buono.
7) Avete gradito il dolce?
8) Un'altra bottiglia di vino.
9) Prendete il dolce?
10) Un tavolo per due?
11) Volete un caffè?
12) Avete scelto?
13) Una bottiglia di vino.

## Trocha gramatiky

19

**Časování sloves na -ere**

Slovesa, která mají v infinitivu koncovku -ere, se časují podle vzoru **prendere**.

**prendere** (brát, vzít)

io prend**o** (io préndo)
tu prend**i** (tu préndy)
lui, lei prend**e** (luj, lej prénde)
noi prend**iamo** (noj prendyjámo)
voi prend**ete** (voj prendéte)
loro prend**ono** (lóro préndono)

## Pojďte si hrát!

Seřaďte následující pokrmy tak, aby bylo zachováno správné pořadí při jídle:

**bistecca, dolce, mozzarella, caffè, spaghetti alla carbonara**

## Nejužitečnější výrazy

20

| | | |
|---|---|---|
| Tenga il resto. | Ténga il resto. | Drobné si nechte. |
| Avete scelto? | Avéte šélto? | Máte vybráno? |
| Che cosa mi consiglia di prendere? | Ke kóza mi konsílja dy préndere? | Co mi doporučíte? |
| Prendo un piatto di spaghetti. | Préndo un pjatto dy spagety. | Dám si špagety. |
| Prende il dolce? | Prénde il dólče? | Dáte si něco sladkého? |

# 6 Řím

Řím byl nazýván caput mundi – hlavní město světa. Vládl říši o rozloze od Galie a Španělska až po Egypt a Malou Asii. Řím je také sídlem papeže, který obývá nejmenší stát světa – Vatikán.

Řím má mnoho podob. K antickému Římu patří Koloseum, Římské fórum (Foro romano), Caracallovy lázně (Terme di Caracalla), Pantheon a spousta jiných památek. Papežský Řím to je Vatikán, Svatopetrské náměstí (Piazza San Pietro) a také Andělský hrad (Castel Sant'Angelo). Fontána di Trevi a díla Michelangela patří do období renesance, zatímco slavná Piazza di Spagna je barokním klenotem.

V Římě najdete malebná zákoutí hlavně ve čtvrti Trastevere, kde si můžete v kavárničce v klidu vypít kávu nebo si dát opravdovou italskou zmrzlinu.

## Čím pojedete?

Po Římě, který má 4 miliony obyvatel, můžete jezdit metrem, městským autobusem, tramvají, lodí nebo i na kole, které si můžete bezplatně zapůjčit. Veřejná doprava v Římě se skládá ze 3 linek metra, 6 tramvajových linek, 300 městských a desítek příměstských autobusových linek. Na dopravě v Římě se také významně podílí železniční síť – regionální vlaky a 3 linky městské železnice.

Na veřejnou dopravu v Římě můžete zakoupit několik typů jízdenek, které se liší dobou platnosti.

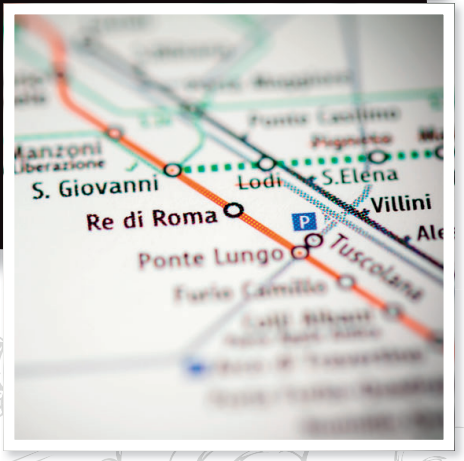


## Slovníček důležitých pojmů 21

| | | |
|---|---|---|
| il centro della città | il čentro della čittá | centrum města |
| la periferia | la peryferýja | předměstí |
| il quartiere | il kuartyjére | čtvrť |
| la cattedrale | la katedrále | katedrála |
| la chiesa | la kjéza | kostel |
| il fiume | il fjúme | řeka |
| il ponte | il ponte | most |
| la piazza | la pjaca | náměstí |
| la via | la vija | ulice |
| il comune | il komúne | radnice |
| il teatro | il teátro | divadlo |
| il cinema | il čínema | kino |
| il museo | il muzéo | muzeum |
| la galleria d'arte | la galerýja d'árte | umělecká galerie |
| il commissariato | il komisaryjáto | policejní stanice |
| l'ospedale | l'ospedále | nemocnice |

## Trocha gramatiky 1

**Předložky se členem určitým**

Předložky **da (od, z), su (na), di (2. pád), in (v)** se pojí se členem jako předložka **a (na, v)** v následující tabulce:

| Rod | Jednotné číslo | | Množné číslo | |
|---|---|---|---|---|
| M | il | al | i | ai |
| M | l' | all' | gli | agli |
| M | lo | allo | gli | agli |
| F | la | alla | le | alle |
| F | l' | all' | le | alle |

## Trocha gramatiky 2

**Předložky v odpovědi na otázku „kde?“**

**a** se užívá před jménem měst a v příslovečných určeních místa:
a Roma, al museo, alla posta

**in** se užívá pro státy a v příslovečných určeních místa:
in Italia, in Piazza di Spagna, nel quartiere

## Kam v Římě?

Il Foro Romano (Římské fórum) je nejstarším místem v Římě. Římští císařové zde nechávali stavět mramorové chrámy, nacházel se zde soudní dvůr a tržnice. Fórum je pamětníkem projevů mnoha významných řečníků — např. Cicera nebo Marca Antonia, který zde pronášel smuteční řeč po zavraždění Caesara.

Il Colosseo (Koloseum) je považováno za symbol věčného Říma. Dnešní název Koloseum pochází až z 8. století a je pravděpodobně odvozen od kolosální sochy císaře Nera, která zde stávala. Koloseum sloužilo pro pobavení obyvatel Říma. Konaly se zde gladiátorské hry i zápasy otroků se zvířaty.

Il Vaticano je sídlem papeže. Na rozloze jednoho kilometru čtverečního můžete navštívit náměstí sv. Petra a baziliku sv. Petra, prohlédnout si Vatikánská muzea a galerie a celou návštěvu Vatikánu zakončit procházkou na Andělský hrad.

La Fontana di Trevi patří mezi nejvýznamnější barokní symboly Říma a je také největší fontánou ve městě.

## Pojďte si hrát!

Římské památky jsou slavné, proto pro vás nebude obtížné přiřadit k jejich italským názvům české ekvivalenty:

1) Piazza di Spagna
2) Foro Romano
3) Castel Sant’ Angelo
4) Terme di Caracalla

a) Andělský hrad
b) Caracallovy lázně
c) Španělské náměstí
d) Římské fórum

## Pojďte si hrát!

Doplňte do věty správné předložky:

Io sono ..... Europa ..... Italia ..... Roma ..... piazza di Spagna ..... un ristorante.

## Pro ty nejlepší!

S Římem je spojeno velmi mnoho slavných osobností. Když dáte písmena do správného pořadí, získáte jména tří z nich. Obrázky vám mohou napovědět.

**timreroztsaazo esplonhiaor** **acrjulausesi**

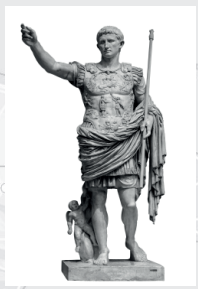

## Nejužitečnější výrazy

22

| | | |
|---|---|---|
| Dove si trova la più vicina fermata del tram? | Dóve si tróva la pjů vičína fermáta del tram? | Kde je nejbližší zastávka tramvaje? |
| Un biglietto a tariffa ridotta, per favore. | Un biljetto a taryffa rydotta, per favóre. | Vstupenku za zvýhodněné vstupné, prosím. |
| Avete qualche documento? | Avéte kualke dokumento? | Máte nějaký doklad? |
| Ingresso gratuito per persone al di sotto dei 18 anni. | Ingreso gratůito per persóne al dy sotto dei dyčotto anny. | Vstup zdarma pro osoby mladší 18 let. |
| La galleria chiude alle 18.00. | La galerýja kjůde alle dyčótto. | Galerie zavírá v 18. 00. |
| Vorrei prenotare due posti per domani. | Vorej prenotáre due pósty per domány. | Chtěl/a bych zarezervovat dvě místa na zítra. |